

Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală

Capitolul I. Dispoziții generale

1. Presentul Regulament, elaborat în conformitate cu prevederile Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 și cu actele normative în vigoare, stabilește și explică procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală.

În procesul de examinare și soluționare a contestațiilor, organele electorale se vor conduce de Constituția Republicii Moldova, Codul electoral, legislația în vigoare, prezentul Regulament și tratatele internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte.

Activitatea de gestionare a contestațiilor va fi realizată cu respectarea principiilor de legalitate, imparțialitate, transparentă și egalitate.

Membrii organelor electorale, în procesul de examinare și soluționare a contestațiilor, vor da dovadă de competență profesională și vor trata în mod deschis, imparțial și echitabil toți subiecții implicați în acest proces.

2. În sensul prezentului Regulament, contestația reprezintă o cerere, în formă scrisă, de anulare sau revizuire a unui act, a unei hotărîri sau de contestare a legalității acțiunilor/inacțiunilor organelor electorale sau concurenților electorali, după caz, participanților la referendum, precum și de reclamare a încălcării Codului electoral.

Contestația se întocmește în formă scrisă și va corespunde cerințelor stabilite de art. 65 alin. (5) din Codul electoral.

La întocmirea acesteia, contestatarul se va conduce de modelul arătat în anexa nr. 1 la prezentul Regulament.

Pct.2 modificat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

3. În cauzele electorale examinate de către organele electorale, în calitate de parte a unei contestații poate apărea alegătorul, concurentul electoral sau organul electoral ale cărui acțiuni/inacțiuni și hotărîri se contestă, după caz, participanții la referendum.

Alegătorul depune contestații în mod personal sau prin intermediul reprezentantului legal.

Contestația concurentului electoral poate fi depusă de reprezentantul acestuia în organul electoral respectiv sau de o persoană împuternicită de concurentul electoral prin procură.

Contestațiile depuse de persoane neîmputernicite nu se examinează de către organele electorale și se restituie depunătorilor, prin scrisoare de însoțire, în cel mai scurt timp posibil, cu indicarea motivului refuzului de a le examina. La fel, în cazul în care obiectul contestației depuse nu constituie contestarea unor acțiuni/inacțiuni ale concurenților electorali sau acțiuni/inacțiuni, precum și hotărîri ale organelor electorale, aceasta nu se examinează și se restituie depunătorului, ca fiind depusă contrar prevederilor art. 65 alin. (1) din Codul electoral.

În cazul restituirii contestației, o copie a acesteia se păstrează la organul electoral. Restituirea contestației de către organele electorale nu exclude posibilitatea depunerii repetate a unei noi contestații cu același obiect și aceleași temeuri sub condiția de înlăturare a deficiențelor constatate și de respectare a termenului de prescripție.

Pct.3 completat prin hot.CEC nr.3568 din 05.10.2010, nr. 146 din 30.08.2016

Capitolul II. Depunerea contestațiilor

3¹. La depunerea contestației se va ține cont de competența și atribuțiile organelor electorale în materie de examinare a contestațiilor, tipul scrutinului, de pretensele încălcări și locul unde acestea au fost săvârșite, precum și de cerințele care se invocă.

Pct.3¹ introdus prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

4. În conformitate cu prevederile art. 65 alin. (1) și art. 66 alin. (1) din Codul electoral, alegătorii și concurenții electorali pot contesta la organul electoral acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale, precum și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărârii, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

Termenul de depunere se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală se depun la Curtea de Apel Chișinău și se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă.

Hotărârile birourilor electorale ale secțiilor de votare emise pe marginea contestațiilor, depuse în ziua alegerilor, ce se referă la exercitarea dreptului de vot sau la administrarea alegerilor pot fi contestate direct în instanța de judecată.

Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile și hotărârile birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate se examinează de Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău.

Pct.4 completat prin hot.CEC nr.3568 din 05.10.2010, nr.34 din 08.04.2011, nr. 146 din 30.08.2016

4¹. Organul electoral poate stabili, prin hotărâre, programul de primire a contestațiilor, locul unde acestea pot fi depuse, precum și persoana responsabilă de recepționarea și înregistrarea contestațiilor.

Pct.4¹ introdus prin hot.CEC nr. 146 din 30.08. 2016

5. Organul electoral recepționează și înregistrează contestația într-un Registru special de evidență a contestațiilor, atribuindu-i număr de înregistrare și indicând data și ora recepționării (anexa nr. 2 la prezentul Regulament).

6. Președintele organului electoral decide cui dintre membrii organului electoral să repartizeze pentru examinare și, după caz, pentru elaborarea proiectului de hotărâre pe marginea contestației primite.

Președintele organului electoral asigură, de comun acord cu membrul responsabil de soluționarea contestației, includerea în ordinea de zi pentru următoarea ședință, ținând cont de termenul de examinare prevăzut de art. 67 alin. (2) din Codul electoral, a chestiunii privind examinarea proiectului de hotărâre pe marginea contestației.

Pct.6 modificat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

7. Contestațiile ce țin de listele electorale (privind neinclusiunea sau excluderea alegătorului din lista electorală, precum și cu privire la alte incorectitudini din listele electorale) se depun cel târziu în ziua precedentă zilei alegerilor la organele electorale respective, care le examinează în decurs de 24 de ore. Subiecții interesați pot contesta în instanța de judecată refuzul organelor electorale de a corecta, include sau exclude alegătorul din lista electorală (art. 40 din Codul electoral).

Pct.7 modificat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

7¹. În cazul partidelor politice, blocurilor electorale și candidaților în alegerile parlamentare și prezidențiale, contestațiile privind finanțarea campaniilor electorale se depun la Comisia Electorală Centrală, iar în cazul candidaților independenți în alegerile locale acestea se depun la consiliile electorale de circumscripție.

Pct.7¹ introdus prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

7². Contestatarul are dreptul să-și retragă contestația, să modifice cerințele și/sau să o suplimenteze prin depunerea unei cereri scrise către organul electoral respectiv. Retragerea contestației este posibilă pînă la adoptarea hotărîrii de către organul electoral, iar modificarea și/sau suplینirea contestației poate fi făcută pînă în ziua precedentă zilei pentru care e stabilită examinarea contestației.

Pct.7² introdus prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

Capitolul III. Examinarea și soluționarea contestației

Secțiunea 1. Verificarea corespunderii contestației prevederilor legii

8. Membrul organului electoral responsabil de examinarea contestației verifică dacă forma și cuprinsul acesteia corespund cerințelor stabilite de art. 65 alin. (5) din Codul electoral.

În calitate de probe aduse la contestația depusă pot servi înregistrările audio/video, fotografiile, înscrisurile, declarațiile în scris ale martorilor.

Probele prezentate trebuie să corespundă cerințelor de admisibilitate și relevanță.

Partea care prezintă probe va semna o declarație pe propria răspundere (conform modelului din anexa nr. 2.) privind proveniența, veridicitatea și autenticitatea acestora, purtînd răspundere conform legislației în vigoare.

Pct.8 completat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

9. În situația în care la etapa verificării se stabilește că examinarea nu ține de competența organului electoral respectiv, contestația, precum și materialele anexate la ea urmează a fi transmise, prin scrisoare de însoțire, spre examinare conform competenței, în cel mult două zile calendaristice de la data recepționării, iar o copie a contestației se păstrează la organul electoral care a recepționat-o.

Organul electoral respectiv are obligația de a informa contestatarul despre faptul remiterii contestației organului competent de soluționarea a acesteia.

Pct.9 completat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

Secțiunea 2. Examinarea în fond a contestației

10. Ședințele Comisiei Electorale Centrale în cadrul cărora se vor examina proiectele de hotărîri cu privire la contestații se vor desfășura în strictă conformitate cu prevederile Secțiunii V din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale aprobat prin hotărîrea sa nr. 137 din 14 februarie 2006.

Celelalte organe electorale, în procesul de examinare a proiectelor de hotărîri cu privire la contestații, se vor călăuzi de regulamentele de activitate ale acestor organe aprobate prin hotărîrea Comisiei, precum și de dispozițiile pct. 43-50 din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei Electorale Centrale sus-menționat.

11. Luînd în considerare termenele restrînse de examinare a litigiilor electorale, membrul organului electoral, responsabil de examinarea și elaborarea proiectului de hotărîre, urmează să înștiințeze (telefonic) părțile ale căror acțiuni/inacțiuni sau hotărîri se contestă, să explice conținutul contestației și să transmită, după caz, copia de pe contestație (prin poșta electronică, fax) în cel mai scurt timp posibil.

Pct.11 completat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

12. Membrul organului electoral responsabil de examinarea contestației are obligația de a înștiința părțile contestației despre data și ora desfășurării ședinței la care se va examina contestația.

13. Subiectul electoral, în privința căruia a fost depusă o contestație, va avea posibilitatea să-și prezinte propria poziție și să contraargumenteze faptele imputate, cu anexarea probelor corespunzătoare. Referința (răspunsul) la pretențiile de fapt invocate în contestație și probele aduse împotriva fiecărei revendicări se va întocmi, de regulă, în formă scrisă de către partea vizată și va fi prezentată organului electoral la care a fost depusă contestația cel târziu în ziua precedentă ședinței la care a fost inclusă în ordinea de zi examinarea proiectului de hotărâre.

14. În cazul nedepunerii referinței și a probelor de care dispune în termenele sus-indicate, partea ale cărei acțiuni/inacțiuni sau hotărâri sînt contestate va trebui să-și prezinte poziția, personal sau prin reprezentat legal, în cadrul ședinței la care se va examina proiectul hotărîrii. Neprezentarea părții în ședință nu va împiedica examinarea propriu-zisă a contestației și luarea unei hotărîri pe marginea acesteia.

15. În baza materialelor acumulate, membrul responsabil de examinare elaborează proiectul de hotărîre cu privire la soluționarea contestației și o prezintă, în calitate de raportor, în cadrul ședinței organului electoral respectiv.

La elaborarea proiectului de hotărîre cu privire la contestație, membrii organelor electorale urmează să țină cont de următoarea structură (anexa nr. 3 la prezentul Regulament):

- a) titlul;
- b) partea introductivă;
- c) partea descriptivă (faptele invocate în contestație de către contestatar și, respectiv, poziția pîrîtului);
- d) motivarea (faptele constatate de organul electoral în baza probelor anexate, temeiul legal de care s-a călăuzit organul electoral);
- e) dispozitiv (concluzia organului electoral privind admiterea integrală sau parțială; respingerea integrală sau parțială);
- f) formula de atestare a autenticității hotărîrii.

16. Examinarea contestației în cadrul ședinței organului electoral începe prin oferirea cuvîntului părților acesteia pentru expunerea poziției și prezentarea probelor de către contestatar, partea ale cărei acțiuni/inacțiuni sau hotărîri se contestă, precum și persoanelor terțe vizate în contestație.

După aceasta, raportorul proiectului de hotărîre prezintă și susține în cadrul ședinței poziția (partea motivată) expusă în proiect, modificările operate după audierea părților sau prezentarea de probe suplimentare relevante cazului, precum și temeiurile de fapt și de drept care l-au determinat să ajungă la soluția respectivă (partea dispozitivă).

Ceilalți membri ai organului electoral sînt în drept să precizeze anumite circumstanțe referitoare la proiect, să adreseze întrebări raportorului proiectului de hotărîre, precum și părților contestației examinate.

16¹. La examinarea contestației organul electoral, în vederea stabilirii răspunderii juridice, va ține cont de legătura cauzală dintre pretensele încălcări și acțiunile săvîrșite de către concurenții electorali.

Pct.16¹ introdus prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

17. În cursul procedurii de dezbatere a proiectului de hotărîre cu privire la contestație, ceilalți membri ai organului electoral respectiv pot înainta propuneri de modificare și/sau completare a proiectului care vor fi supuse votului în mod separat.

18. Membrul care va înainta propuneri de modificare și/sau completare a proiectului hotărârii va formula în mod clar și coerent amendamentele propuse, pentru a putea fi supuse votului de către președintele organului electoral.

19. În cazul în care modificările și completările la proiect vor fi adoptate, proiectul hotărârii va fi supus votului în întregime cu amendamentele operate.

20. La examinarea proiectului de hotărâre organul electoral este în drept să adopte sau să amâne examinarea acestuia pentru a fi transmis, în cazul apariției unor noi circumstanțe și/sau probe relevante cazului examinat care necesită o examinare suplimentară, pentru rectificare și perfecționare membrilor organului electoral respectiv care au elaborat proiectul, cu implicarea, după caz, și a altor membri ai organului electoral, iar în cazul Comisiei Electorale Centrale și funcționarilor din cadrul Aparatului Comisiei.

La solicitarea membrului raportor sau a părților, pentru motive întemeiate, termenul de procedură poate fi prelungit prin votul membrilor organului electoral, acest fapt fiind consemnat în procesul-verbal al ședinței.

Pct.20 completat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

21. Oricare dintre membrii organului electoral, în cazul examinării repetate a proiectului de hotărâre, poate să elaboreze un proiect nou, care va fi unul de alternativă. Dacă și în cazul examinării repetate proiectul de hotărâre inițial nu va fi adoptat în redacția prezentată, se va examina proiectul de alternativă.

Proiectele hotărârilor de alternativă se vor examina conform procedurii inițiale descrise de prezentul Regulament.

22. Proiectele de hotărâri sau propunerile respinse de membrii organelor electorale nu pot fi supuse reexaminării în cadrul aceiași ședințe.

Secțiunea 3. Adoptarea hotărârii cu privire la contestație

23. Etapa de examinare și dezbateri a proiectului de hotărâre cu privire la contestație se finalizează cu procedura de votare și adoptarea hotărârii.

24. Procedura de votare începe cu citirea părții dispozitive a proiectului de hotărâre, după care președintele organului electoral propune ca proiectul de hotărâre să fie supus votului în întregime.

25. Hotărârea cu privire la contestație se adoptă cu votul majorității membrilor organului electoral și în conformitate cu procedura descrisă în regulamentele de activitate ale acestor organe.

26. Organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să adopte una dintre următoarele hotărâri:

a) să admită integral sau parțial contestația și să constate încălcările prevederilor legislației electorale;

b) să respingă integral contestația ca fiind neîntemeiată, din lipsă de probe sau cu încălcarea termenelor de depunere a acesteia.

În cazul contestării hotărârilor emise de organele electorale inferioare, organul electoral ierarhic superior este în drept:

a) să respingă contestația și să mențină în vigoare hotărârea organului electoral ierarhic inferior;

b) să admită contestația și să abroge integral sau parțial hotărârea organului electoral ierarhic inferior, emițând o nouă hotărâre.

27. În cazul constatării încălcărilor prevederilor legislației electorale, organul electoral urmează să decidă asupra tragerii la răspundere juridică a subiecților care se fac vinovați de comiterea încălcărilor și aplicării sancțiunilor conform prevederilor art. 69 din Codul electoral, să ceară înlăturarea încălcărilor legislației electorale constatate de către părțile ce se fac vinovate de comiterea acestora, după caz, să propună organului competent aplicarea sancțiunilor față de subiecții vinovați.

28. Organul electoral care a examinat și soluționat contestația urmează să asigure și întocmirea procesului-verbal al ședinței la care au avut loc dezbaterile și a fost adoptată hotărârea cu privire la soluționarea contestației.

Chestiunea cu privire la examinarea și soluționarea contestației trebuie să fie reflectată în procesul-verbal al ședinței într-un mod cât mai precis și coerent, cu reflectarea celor mai importante și stringente aspecte abordate în cadrul ședinței respective.

În procesul-verbal al ședinței se vor descrie următoarele momente relevante la examinarea cauzei: esența și cerințele înaintate în contestație, părțile, poziția și/sau declarațiile părților implicate în procesul de examinare a contestației, esența amendamentelor propuse la proiectul hotărârii, procedura de vot (proiectul hotărârii supus votului, modalitatea votării: public, nominal sau secret).

29. Hotărârea cu privire la contestație, după adoptarea ei, va fi semnată de președintele și de secretarul organului electoral.

În cazul absenței președintelui organului electoral, hotărârea va fi semnată de vicepreședintele acestuia, iar în lipsa secretarului, de către un membru împuternicit în cadrul ședinței.

30. Subiecții vizati vor fi informați asupra soluției luate și a hotărârii adoptate, cu transmiterea, după caz, a copiei de pe hotărâre (prin poștă, fax, e-mail) cel târziu a doua zi lucrătoare după adoptarea acesteia.

Pct.30 completat prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016

31. Organul electoral efectuează controlul îndeplinirii hotărârii adoptate.

32. Prevederile prezentului Regulament sînt aplicabile tuturor subiecților implicați în procesul de examinare a litigiilor electorale.

Pct.32 introdus prin hot.CEC nr. 146 din 30.08.2016